

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN PROMET

Ligijska knjižnica,
Ljubljana

Uredništvo in upravljanje je v Ljubljani, Gradišče štev. 17/1. — Dopisi se ne vračajo — Št. Ljubljana 11.953. — Štev. telefona 352.
Naročnina za ozemlje SHS: letno D 60.—, za pol leta D 30.—, za četrt leta D 15.—, mesečno D 5.—, za inozemstvo D 90.—. — Plača in toži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 14. februarja 1922.

STEV. 19.

Vrednost našega izvoza.

Po uradnih statistikah se ugotavlja, da je bil naš izvoz v letu 1920 in 1921 napram uvozu zelo pasiven, in da leži v tem vsa krivda za nizko stanje naše valute. Mi smo za lansko leto trdili, da tej statist. ne verjame mo in da je faktična slika in razmerje vrednosti uvoza in izvoza popolnoma drugačija, kot ga kaže carinska statistika. V tem domnevanju nas je samo potrdila naredba o statistični prijavi izvoza, ki jo je nedavno izdala generalna direkcija carine in v kateri se zahteva, da se kot vrednost izvoznega blaga deklarira tržno vrednost v inozemstvu, priležni stroške prevoza do meje. Te številke se nikakor ne krijejo z dejansko vrednostjo v tuji valuti, ker naši izvozniki ne proučajo nikamor v naši valuti, marveč izkjučno za inozemsko valuto. Naš finančni minister jim deloma še sedaj sam sili k temu, ker mu morajo osigurati tujo valuto za gotove predmete. Po poprejšnih izvoznocarinskih naredbah so bili skoro vsi izvozniki premešani vezani na zasiguranje valut, kar je tudi nemalo prispevalo k obrezvrednostitvi naše valute.

Notorčno dejstvo pa je, da obstojajo med našimi domačimi tržnimi cenami in inozemskimi pri sedanjih valutnih relacijah velikanske difference, ki jasno kažejo, da valutna pariteta absolutno ne odgovarja razmerju kupnih sil raznih valut. Naloga izvoza pa je, da te tržne difference sprejme v svoje korist izravna. Tudi nam ni treba ponavljati, da se ima eksport boriti s takimi težkočami in da je njegov riziko tako velik, da se more vsiti le v onih smereh, kjer je izrazito lukrativen, to je, kjer lahko izkoristijo največje tržne in valutne razlike. Vsa njegova konjunktura je odvisna od kurzov tujih valut.

Ta moment pa v statistiki našega izvoza sploh ne pride do izraza in v tem leži kardinalna hiba naše trgovinske statistike. Dejanska prodajna cena izvoznega blaga je v mnogih predmetih dva- do trikrat tako velika, kakor pa vrednost na domačem trgu. Te difference v vrednosti pa naš sistem izvozne statistike na nerazumljiv način ne vpošteva in tako izgleda samoumevno, da je naš izvoz mnogo manj vreden kot uvoz. Statistični oddelek generalne direkcije carine pri izdajanju naredb o trgovinski statistiki niti slutit ni, kakšno škodo je prizadel s svojo kratkovidnostjo našemu celokupnemu gospodarstvu, ugledu države in naši valuti. Drugače bi bil gotovo sprejel v tem oziru sistem določanja vrednosti, kakor obstoja v drugih inozemskih državah.

Vse druge države so na podlagi konzularnih poročil o tržnih cenah v posameznih državah, določile za izvoz diferencialne cene in diferencialne izvozne carine. Obstojali so krajevni in centralni izvozni odbori, ki so vsako leto fakturo za inozemstvo morali pregledati in ceno potrditi. — Šele na podlagi teh sindikalnih odobrenj se je moralo blago izvažati. S tem pa je država prišla tudi v možnost kontrolirati vrednost izvoza. Ta sistem je Češki republiko pripomogel, da ima prave trgovinske bilance in

aktivni saldo ji je eskontiral cel svet s povisanim vrednostu ceske krone.

Pri nas pa je odrejeno, da morajo carinski uradniki stalno motriti tržne cene domacega izvoznega blaga. In če bi se avtomno o pravilnosti navedene vrednosti, ugotovi vrednost poseben odbor, ki sestoji iz carinskih uradnikov in onega izvoznika določene stroke. Pri uvozu se pač vzame za osnovo faktorna cena blaga. K tej se pristevajo vsi stroški do naše meje: prevozní, komisijski, za osiguranje in inozemska izvozna carina. Vsi ti stroški se pretvarjajo v dinarje po borznem kurzu v Beogradu oziroma Zagrebu.

Vprašamo sedaj, zakaj se ne vzame ista podloga za izvoz, namreč faktorna cena v tuji valuti s pristevljenimi stroški, ki bi se preračunala po dnevnem kurzu? Po sedanjem sistemu se lahko popolnoma razprodamo in vendar do naša izvozna vrednostna statusa pasivna napram uvozu.

Interesanten pa je se drug moment, ker mi pri nas nobene meritorne kontrole izvozne vrednosti, ni tuji kontrole z izvozom dobljenih deviznih izvoznih udeležkov. Vsa ta sila in neopustna desorganizacija gre na škodo našega importa, naše valute in naših državnih financ. Tu je potrebna temeljita reforma. Naš list je to potrebo propagiral že lani, ne da bi bil imel kak pozitiven uspeh.

Glede statistike za leto 1919 in prvo polletje 1920 priznava sama generalna direkcija carine v predgovoru k izdajanju statistike zunanje trgovine za leta 1918 do 1920, da je nezanesljiva in netočna, ne same glede vrednosti, marveč tudi glede količin, ker v prvem času carinarice niso nabirale podatkov o izvozu.

To statistiko so rekonstruirali pri carinski upravi tekom leta 1920 po tedanjih cenah, kar seveda ni odgovarjalo dejstvu. Konečno se je vrednost kronskega izvoza preračunala v dinarje po kurzu 4, dasi je vendar znano, da je ta kurz stopil šele s 1. januarjem 1920 v veljavo. Tudi na ta način se je vrednost izvoza umetno zmanjšala. Tako je bila publicirana potem kot vrednost uvoza 2.982 milijonov dinarjev in vrednost izvoza pa le — 787 milijonov dinarjev.

Kdor je malo poznal kreditne in kupčijske razmere na mednarodnem trgu leta 1919, se mora tej statistiki samo smejati. Odkod bi naj bili mi vzeli 2 milijardi in 200 milijonov dinarjev trgovskega kredita. Takrat je dinar stal še zelo ugodno. Kdo bi nam bil posodil kot mednarodno še nepriznani državi, brez mej, neurejeni, dve milijardi? In ako se trdi, da smo izvozili toliko lastne valute v inozemstvo, da smo plačali diferenco s kronami in dinarji, lahko preračunamo na prstih, da bi bilo premalo, ako bi bili oddali v kritje vse žigosane krone in dinarje. Medtem pa je statistika zamenjave ovrgla vse te trditve, ker se je takrat ugotovilo, da je le prav neznatna vsota odtokla v inozemstvo.

Za leto 1920 so pogruntali v generalni direkciji, da je bil vreden uvoz 3.488 milijonov dinarjev in izvoz 1.320 milijonov. Torej zopet nad dve milijardi deficita. Mi se čudimo naivnim inozemcem, da so nam toliko in tako radodarno kreditirali vse to? Gospodje cariniki bi se lahko pri

vsakem trgovcu informirali, da naš importer v ten even ten ni dobil nič vinarja blaga na kredit, marveč da je pri starih zvezan in v najboljšem slučaju moral plačati blago pri prejemu, drugace pa celo an pa polovico fakture naprej. Zato mora vsak otrok uvideti absurdnost take trgovinske statuske. Mi bi jim ja odpustili, ako bi nam bas ta statuska ne bila povzročila v inozemstvu nedoglednih kapejskih in valutnih škod.

Statistika za leto 1921 se ni popolnoma gotova. V prvem polletju je znasala vrednost uvoza po uradni ceni 2.095 milijonov dinarjev, izvoza pa 1.100 milijonov. Celotno se je izvoz razvijal na sledeč način: januar 195, februar 148, marc 228, april 216, maj 197, junij 176, julij 166, avgust 166, september 201, oktober 233 in november 309 milijonov dinarjev, skupno 2 milijardi 211 milijonov dinarjev.

Ako bi pristeli k izkazani izvozni vrednosti se faktorne valutne difference, dosegli bi gotovo popolno izravnavo izvoza z uvozom. Lansko jesen je bil uvoz izredno velik in ko je beograška zbornica sestavila statistiko obveznosti importerjev napram inozemstvu, se je izkazalo, da znasajo vsi dolgovi 60 milijonov frankov. Ta številka je najeklatantnejši dokaz nezanesljivosti uradne trgovinske statistike. In koliko razburjenja je bilo vsled te obveznosti, zahtevalo se je intervencijo vlade in moratorij. Zakaj to ni nastopilo prejšnja leta, ako smo se res za štiri in pol milijard bili zadolžili napram inozemstvu?

Ako bi bila ta statistika pravilna, bi morali plačati za kritje izkazanih trgovinskih deficitov leta 1919 in 1920 ves denar, kar imamo novčanic v cirkulaciji.

Vsled tega bi bilo nujno potrebno, da se reformira statistično carinska služba pri generalni direkciji carine in da se organizira mešan odbor za ocenitev vrednosti uvoza in izvoza, ki bi se deloma sestavljal tudi iz zastopnikov trgovskih krogov.

Stvar je neodložljiva, ker sodi naše gospodarstvo ves svet po teh napočnih hišnih številkah, ki ne odgovarjajo dejstvu. Dobro bi bilo, da se vse naše gospodarske korporacije zavzamejo za stvar. Nam se zdi, da je tudi za naše politike ta stvar važna in vredna, da ji posvetijo potrebno pažnjo.

Trgovci, Industrijalci in obrtniki! Spominjajte se pri vsaki priliki akcije za 'TRGOVSKI DOM'!

Občni zbor gremija trgovcev v Ljubljani.

(Nadaljevanje.)

Iz poročila o delovanju gremija v letu 1921 posnamemo sledeče: Gremij trgovcev šteje danes 1162 članov in sicer 352 protokoliranih in 810 neprotokoliranih tvrdk. Pripadnikov gremija je 829, vajencev in vajenk pa 241. Dopisov je prišlo na gremij 1561, ki so se vsi rešili in so se večinoma tikali notranjega uradovanja.

Od rednega, letnega občnega zboru dne 12. marca 1921 do danes bile

je 12 odborovih sej. V teh so se razpravljale sledeče zadeve:

Trgovska in obrtniška zbornica je pozvala gremij trgovcev, da naroči za svoje ciane carinske deklaracije, ker jim ni bilo dobiti v Ljubljani in so carinske agenture vse razporoziljive tiskovine zasegile. Gremij trgovcev se je temu vadiu odzval, vspah je bil jako dovoljen, kakor bo razvidno iz računskega zaključka.

Isti urad je prelozil gremiju trgovcev dopis banaisko trgovsko in austrijske in zanatijske komore v Beckereku, ki zahteva, da bi se jo podpisalo v tem smislu, da bi davni uradi stare 1 in 2 kronske bankovce poirali iz prometa brez pregleda proti 30% odbitku na vrednost. Gremij trgovcev tej akciji ni mogel pritruditi, ker ni bilo pri nas slabih novčanic in bi bili pri takem poslovanju prizadeti le revnejši sloji.

Zveza trgovskih gremijev in z drug je pozvala gremij trgovcev, da konstituira strokovne skupine posameznih trgovskih strok, kar bi bilo velike važnosti za strokovno sodelovanje pri trgovskih pogodbah in pri sestavi nove in pogodbene carinske tarife. Gremij je razdelil vse ljubljanske trgovce v 17 kategorij, jim izvolil nacelnike in odbornike.

Savez špeditera v Jugoslaviji je sklical za 10. aprila 1921 v Narodnem domu v Ljubljani sestanek špediterjev in carinskih posrednikov. Kot zastopnika gremija sta se udeležila tega zborovanja odbornika Gerkman in Urbanič. Večkrat se je zgodilo, da je davna oblast zahtevala od trgovcev, ki so prošili za koncesionirane trgovine, prijave v obratni glavni in sicer radi tega, ker je obrtna oblast takoj ob začetku instruktorskega postopanja prijavila trgovino davčni administraciji v obdavčenje. Ker se pa koncesionirane obrti ne smejo izvrševati pred izdajo koncesijske listine, so bili nekateri člani obdavčeni pred začetkom obrata. Zato se je gremij trgovcev obrnil na obrtno oblast s prošnjo, da prijavi trgovino v obdavčenje šele takrat, ko se je izdala koncesija. — Prošnja je imela vseh.

Pomočniški zbor gremija že dolgo ni posloval. Da pa bo gremij imel potrebne podatke o svojih pripadnikih, se je v odborovih seji 8. aprila sklenilo, da se pokliče pomočniški zbor zopet v življenje. Pričelo se je takoj s predelom; občni zbor pomočniškega zbora se je vršil še 26. julija p. l.

Slovensko trgov. društvo »Merkur« je na svojem rednem letnem občnem zboru dne 19. marca p. l. sklenilo, da se ustanovi poseben odbor za zgradbo »Trgovskega doma v Ljubljani«. V ta odbor je poslal gremij trgovcev kot svojega zastopnika gg. Mencingerja Tomaža in Medena Viktorja.

Proti § 29 ustavnega načrta, ki izredno favorizuje zadružništvo, je odposlal gremij najostreji protest potom zveze trgovskih gremijev in z drug.

Razun tega so se odposlali proti sprejetju tega § v ustavo brzojavni ugovori trgovskemu in finančnemu ministertvu, dr. Kukovcu, dr. Zerjavu in parlamentu v Beograd. Pismeno pa se je tudi protestiralo pri deželni vladi na Slovenijo ter ministertvu za

trgovino in industrijo, oddelek v Ljubljani.

Proti povišanju poštnih in telefonskih pristojbin je gremij najenergičnejše protestiral pri ravnanju pošte in uradov v Ljubljani, predsedniku vzelme vlade za Slovenijo, ministrstvu trgovine in industrije, ministrstvu pošte in telegrafa v Beogradu. Postal je pri svoji čimni vprašalno polo, kako se bodo zadržali, če bi se povisek v istih izvedel. Skoraj vsi člani so se izrekli za odpoved. V svoji dopisni je gremij tudi s tem zagrozil; ni pa imel vspeha, ker je bilo prijavljeno v Ljubljani nad 100% več novih naročnikov za telefon, kakor pa odpovedancev.

V mesecu maju je zacarinjenje poštnih paketov zelo zaostajalo. Da se pride temu nedostaku v okoliščini, je načelstvo sklenilo, da da postojecim posilnim in carinskim uradnikom primerno nagrado od vsakega paketa. Sicer se je stvar še nekoliko zavlačevala, vendar je prišlo med pošto in carinarnico do sporazuma. Poslovanje je prišlo v normalni tek.

Na generalno direkcijo carin v Beogradu je naslovil gremij prošnjo, da se odpravi zahteva priložne faktur in certifikatov pri zacarinjevanju poštnih ovojev. Za posredovanje je naprosil trgovsko in obrtniško združenje in pa Zvezo trgovskih gremijev in združenj za Slovenijo. Prošnja je imela vseh.

Ker se je pričakovalo, da bodeta načrta novega obrtnega in trgovskega zakona kmalu izšla, se je izvolil za redakcijo ten načrtov poseben odbor, v katerega so bili izvoljeni gg. Ivan Jelačin ml., Lev Souvan, Henrik Kenda, dr. Fran Jenko, Avgust Skaberne in Ivan Volk.

V Uradnem listu z dne 6. 7. 1921 št. 77, je izšla naredba o stanovanjih, katere člen 24 določa, da lahko odzame stanovanjsko oblastvo denarnim zavodom in zavarovalnicam, trgovskim in industrijskim podjetjem, ki imajo značaj veletrgovine, veleindustrije in veleobrta poslovne prostore, če v določenem roku ne zgradi lastnih stavb. Da se ta člen temeljito prouči, se skliče anketa na 8. julija p. l. K tej anketi se poklicujejo od odbora gg. Ivan Kostevc, Fran Stupica ter Tomaž Mencinger, dalje trgovska in obrtniška zbornica, Zveza trgovskih gremijev in združenj, Zveza industrijalcev ter Engelbert Franchetti kot zastopnik obrtnikov. Vsi povabljeni so se vabilu odzvali in se je po daljši debati sklenilo, da izvede trgovska zbornica memorandum na gorenji člen ter ga pošlje na pristojna mesta.

Ker so se na carinarnici godile vedno nepravilnosti, se je sklenilo, da se do upravnika odpošlje iz načelstva deputacija, ki naj ga naprosi, da se nerednosti odpravijo, odnosno naj ga naprosijo, kaj je storiti, da se tej carinski krizi odpomore. V deputacijo so bili izvoljeni gg. Korenčan, Gerkman in Sušnik.

(Dalje prih.)

Nov poravnavni zakon.

V zakonu z dne 30. decembra l. 1921 o proračunskih dvanajstih za meseca januar in februar 1922 nahajamo v poglavju o razhodkih oziroma določilih o razhodkih člen 13, ki določa, da se zakon z dne 28. aprila l. 1916 o prisilni poravnavi izven konkurza, ki je bil do sedaj v veljavi na ozemlju Hrvaške, Slovenije in Dalmacije, razširi na vso kraljevino, z vsemi navedenimi vred, s katerimi je ta zakon izveden.

Po pravici je univ. prof. g. dr. Dolenc ožigosal v »Slovenskem Narodu« to postopanje kot protustavno, kajti Vidovdanska ustava določa, da potrjuje in proglašuje zakone kralj z ukazom in sicer tako, da se proglasi tudi vsebino zakona, sklenjenega po narodni skupščini. Vse to se je v predmetnem slučaju brezobzirno prezrlo in uvedlo se je meni nič tebi nič, kar čez noč nov zakon, ki nam ni bil niti najmanj potreben. V zakonu o proračunskih dvanajstih ni niti citacija novega zakona popolna, kaj še

vsebinska! Tako žonglerstvo v naši zakonodaji povzroča le negotovost in znesujavo v izvrševanju zakonov, kajti ne bo mena pri nas sodnika, ki bi se smatral vezanega na določbe zakona, ki je na tak način »odnarodovan«.

Ker so tu tangirani zelo važni interesi trgovskega stanu, hočemo v kratkem povedati, kaj vsebuje novi zakon.

Z zakonom z dne 28. aprila 1916 je bil ban kraljevine hrvaške, Slavonije in Dalmacije pooblaščen, da po tomi naredbi uvede in uredi postopanje o prisilni poravnavi izven konkurza ter da spremeni določila konkurznega zakona z dne 28. marca l. 1897 ter določila zakona z dne 24. marca 1897 o izpodbojnemu pravnih dejanj glede imovine insolventnih doiznikov. Kazen tega pooblastenja vsebuje citirani zakon le še nekatera kazenska določila in sicer: zakrivi po tem določilih kaznjivo dejanje upnik, ki vzame kako darilo ali si sicer da nakloniti kak dobiček, da pri glasovanju o prisilni poravnavi glasuje v gotovi smeri, ali da se glasovanja vodce vzdrži. Ludi se po tem zakonu kaznuje oni, ki prijavi terjatve, o kojih ve, da so izmišljene in da ne obstojajo z namenom, da si pridobi pravice upnika. Navno tako se zagreši upravitelj in zaupnik, ki bi pri postopanju o prisilni poravnavi na škodo upnikov vzel ali si dal obljubiti kako imovinsko korist. Če vstajemo se končno formalno izvršilno določilo, bi bila to cela vsebina citiranega zakona.

Na podlagi pooblastitve, ki je bistven del gori citiranega zakona, je izdal ban naredbo za kraljevino hrvaško, Slavonijo in Dalmacijo z dne 1. septembra 1916, št. 17.500 o postopku pri prisilni poravnavi izven tečaja. Moč določil te banske naredbi oziroma prej imenovanega zakona bi se naj sedaj razširila na celo našo kraljevino. Ali so ta določila mogoče bolj moderna in odgovarjajo mogoče bolj razmeram časa nego določila, ki so bila dosedaj v veljavi? Ali so hoteli s tem uvesti v našem konkurznem ali poravnalnem postopanju nekaj novega? Ne, o tem ni niti govora, vsaj so določila, koja vsebuje novi zakon le kopija našega poravnalnega reda, ki se je pri nas uvedel s cesarsko naredbo z dne 10. decembra 1914. Ta cesarska naredba obsega tri dele in to: konkurzni red, poravnalni red in izpodbojni red. Postopanje na podlagi teh določil je odgovarjalo vsem zahtevam časa in ni bilo v tem oziru nobenih zahtev po kakih obnovi. Hrvaški ban je, ko je dobil pooblastitev za uredbo postopka pri prisilni poravnavi popolnoma kopiral določila našega zakona. Rekli smo, da obstoji naš zakon iz treh delov, od katerih je pa ban kopiral le drugi del, to je poravnavni red. Ako pogledamo hrvaški zakon, videli bomo takoj, da ni med hrvaškim in našim zakonom bistveno prav nobene razlike. Na prvi pogled bomo mogoče dobili vtis, da je hrvaški zakon bolj obširen, na vsebuje določila, koja ne nahajamo v našem, toda kmalu se bomo prepričali, da temu ni tako. Ker je hrvaški zakon, kakor smo že rekli, kopija samo drugega dela našega zakona, namreč poravnalnega reda, je bil ban primoran, da ga izpopolni z določili prvega in tretjega dela. Naš poravnavni red se večkrat sklicuje na ta ali oni § konkurznega oziroma izpodbojnega reda. § 63 uprav določa, da se imajo, v kolikor ne vsebuje poravnavni red drugih določil, uporabljati določila konkurznega reda in ban je bil tedaj primoran, da izpopolni vsako tako vrzel ter da navede vsako samo citirano določilo v celi njegovi vsebini v svoj zakon. Novi zakon ne vsebuje tedaj bistveno prav nobenih sprememb, le tu pa tam najdemo v novem zakonu mogoče v enem s-u skupaj par določil, ki so pri nas v dveh ali tudi treh paragrafi, kar pa ni do sedaj gotovo nobenega ženiralo, niti sodnika, niti stranke.

To kratko pojasnilo pove, upamo dovolj jasno, da nam novi zakon ni prinesel v tem oziru nobenih novih

določil, da jih tudi ni mogel prinesiti, vsaj je, kakor smo videli, le kopija našega zakona. Zato nam ni nikakor mogoče razumeti, kakšen namen je imela vlada pri tem, da je razširila moč hrvaškega zakona na celo kraljevino. Pri nas ni bil potreben, in ako je vlada smatrala za potrebno, da se uvede povsod enotno poravnalno postopanje, bilo bi naravno, da uvede povsod naš zakon, ne pa samo kopijo istega. Človeku se nehote vsiljuje misel, da vlada ni zasledovala pri tem res nič drugega, nego da pomnoži s tem številu onih naredb in določil, o katerih se še ne ve, da li so v veljavi ali ne, ter da s tem poveča ono nejasnost in negotovost, ki vlada v našem pravnem stanju in ki ima tako žalostne posledice za gospodarski položaj in za splošni razvoj naše države.

Kopirni stroj: Wilhelma.

THE REX CO., LJUBLJANA.

Dr. Ciril Pfeifer.

Trgovinski obrti in dokaz usposobljenosti.

I.

Z novelo k obrtnemu redu od 5. februarja 1907 drž. zak. št. 26 so bili nekateri trgovinski obrti: trgovina z mesanim, kolonijalnim, špecerijskim in materijalnim blagom na drobno vezani na poseben dokaz usposobljenosti.

Le imetnikom teh, na dokaz usposobljenosti vezanih trgovinskih obrtov, pristojna nadrobna prodaja sladkorja, kave, čaja, začimb (disav), rudniških olj, materijalnega blaga, barv in žganin opojnih pijač v steklenicah, zaprtih po trgovskem običaju. Izjema od tega pravila velja za one kraje, v katerih na dan objave novega obrtnega reda, to je dne 16. februarja 1907, še ni bilo nobene označenosti trgovin, in sicer dotlej, dokler se vsled znatnega izboljšanja krajevnih razmer, recimo vsled dobro razvite trgovine in zadostnega izučenega obrtnega naraščanja, izjema naredbenim potom ne prekliče.

Z naredbo deževne vlade za Slovenijo od 10. decembra 1911 Ur. l. št. 796 je bila imetnikom trgovine z mešanim, oziroma s kolonijalnim, špecerijskim in s materijalnim blagom pridržana nadrobna prodaja vseh alkoholnih pijač v posodah, zaprtih po trgovskem običaju.

Do tu se je zahteval dokaz usposobljenosti le za samostojni nastop izvrševanja nekaterih panog trgovine na drobno. Z naredbami deželne vlade za Slovenijo z dne 7. novembra l. 1919, Ur. l. št. 704, z dne 14. novembra 1919, Ur. l. št. 715 in z dne 12. maja 1920, Ur. l. št. 233, odnosno z na njih mesto stopivšo naredbo deželne vlade za Slovenijo od 18. avgusta 1920, Ur. l. št. 327, pa so nadalje vezani na usposobljenostni dokaz poleg obrta agenturne in komisijske trgovine ter obrta menjalnice in trgovine z valutami tudi obrt trgovine z mešanim, kolonijalnim, špecerijskim, materijalnim in manufakturnim blagom na debelo, ter obrt trgovine z nekaterimi v § 1 poslednje imenovane naredbi označenimi deželnimi pridelki na debelo.

Kot izključna pravica imetnikov obrta trgovine z mešanim, kolonijalnim, špecerijskim in materijalnim blagom na debelo velja prodaja na debelo v § 38, odstavek 5 obrtnega reda navedenih predmetov.

Omenitev deželnovladnih naredb in ž njimi vstvarjenega položaja naj služi le popolnosti predmetnih izvajanj, dočim je z ozirom na skorajšnje dejansko ukinjenje teh zasilnih naredb — po časopisnih vesteh jih je zakonodajni odbor formalno že razveljavil — namen razprave, pečati se z dokazom usposobljenosti pri trgovinskih obrtih, s posebnim ozirom na določila §§ 13a in 38 v Sloveniji veljavnega obrtnega reda. Ker je izdane novega obrtnega zakona pred durmi, je pravočasno temeljito in

vsestransko razmotrivanje tega, za trgovski stan važnega vprašanja, nujno potrebno.

II.

Prvo vprašanje, ki si je moramo postaviti, ali je dokaz usposobljenosti pri trgovinskih obrtih potreben in umesten?

Kakor je razvidno iz razpoložljivih poročil bivšega dunajskega parlamenta, stali sta si že ob času pripravjanja novele k obrtnemu redu v tem pogledu nasproti dve različni struji. Ena je odklanjala kakršnikoli dokaz usposobljenosti za vse trgovinske obrte z ozirom na njihov poseben značaj in nemožnost dokazati specifično usposobljenost za nje; temu nasproti je druga skupina, sestojeca iz številnih zastopnikov trgovskega stanu in sicer zastopnikov vseh smeri in stopenj, zahtevala uvedbo usposobljenostnega dokaza kot varstvo njenih zakonitih interesov. Tu sem spada skrb za naobražen trgovski naraščaj, ki naj po prestani ljudski ali meščanski šoli dobi praktični pouk in vežbo v trgovini in nadaljno teoretično izobrazbo v trgovsko ali obrtno-nadaljevalni šoli. S tem ni le koristno obrtu samemu, temveč tudi ugledu trgovskega stanu. Dalje je šteti semkaj boj proti konkurenci. Konečno je na pritisk vlade došlo do kompromisa, v zmislu katerega so bili vezani na dokaz usposobljenosti le v § 38 obrtnega reda navedeni trgovinski obrti. Da se izobrazba trgovskega naraščaja še bolj dvigne, je bilo sprejeti tudi določilo, po katerem živjajo učenci trgovskih šol gotove ugodnosti.

(Dalje prih.)

Prijave avtomobilov, fижakarskih in drugih vozil.

(Konec).

3. Kateri avtomobili in fижakerski vozovi so prosti letne takse?

Pravilnik našteva sledeča vozila kot prosta letne takse:

a) potniški avtomobili in fижakerski vozovi pri podjetjih, ki uporabljajo ta vozila izključno za prevažanje potnikov ter od tega obrta plačujejo davek;

b) zgolj tovarni avtomobili pri speditorskih, transportnih in temu podobnih obrtih;

c) avtomobili in fижakerski vozovi pri podjetjih, ki se bavijo s prodajo (trgovino) teh vozil, ako jih ne uporabljajo za osebno potrebo;

č) navadni prosti dvokolesni vozovi (pravilnik jih imenuje »dvokolesice«).

4. Kdaj je plačati letno takso?

Letna taksa se mora plačati najkasneje do dne 28. februarja 1922.

Plača se pri davčnem uradu in sicer s kolki, ki jih prilepi davčni urad na »Potrdilo« o plačani taksi. Kolke uniči davčni urad z uradnim pečatom.

Potrdilo je nesti sedaj, kakor že pod I. omenjeno, s prijavo vred policijskemu oblastvu (v Ljubljani ali v Mariboru), drugod pa občinskemu uradu, na kar se vpiše vozilo v register vozil ter se izda številka za avtomobil odnosno za fижakerski voz. — »Potrdilo« samo velja potem obenem za legitimacijo ter zapiše policijski odnosno občinski urad nanj tudi številko vozila.

III. Kazenske določbe.

Kdor v določenem roku (torej do 15. februarja 1922) ne bi vložil predpisane prijave ali pa ne bi plačal do 28. februarja 1922 še posebej letne takse, bi se kaznoval s trikratnim zneskom takse, ki bi jo bil moral plačati, in sicer poleg plačila redne takse. Plačati mu bo tudi takso za kazensko postopanje.

Ravnotako bi se kaznoval tudi oni, ki bi prijavo sicer vložil, pa bi povedal o njej kaj neresničnega, zato, da bi si izposloval morebiti manjšo takso ali pa prostost od nje.

IV. Izpremembe tekom leta.

Potrdilo o plačani taksi velja samo za dotično osebo. Ako pa prodaja

oseba katerokoli vozilo, mora v 5 dneh obvestiti policijsko oblastvo (v Ljubljani ali v Mariboru), odnosno tako tudi finančno oblastvo, da se dotično vozilo izbriše z njegovega imena.

Kdor tega ne stori, pa pride novo leto in je vozilo zavezano letni taksi (avtomobili in fijakerski vozovi), plača letno takso iznova.

Vsako prodajo avtomobila ali fijakerskega voza je torej takoj naznaniti, sicer bo plačevati letno takso (1200 Din., 200 Din., odnosno 100 Din.) še nadalje.

Oseba pa, ki kupi v državi eno izmed v zakonu navedenih vozil, mora ga v 15 dneh, kakor pod l. povedano na svoje ime prijaviti in obenem navesti, kdaj in od koga ga je kupila. Obenem mora plačati seve tudi takso za prijavo; pri avtomobilih in fijakerskih vozovih pa eventualno tudi letno takso.

V. Kdaj je plačati letno takso v bodoče?

V bodoče, to je od leta 1923 dalje, bo plačati letno takso najkasneje do dne 15. januarja vsakega leta, in sicer brez vsakega poziva. Pri tej priliki se bodo izdajala nova potrdila, stara se bodo pa strankam odvzela ter poslala delegaciji ministrstva financ v Ljubljano, ki jih bo pregledala, če so pravilno taksirana in če so kolki pravilni, nato se bodo pa komisijsko uničila.

Potrdila je torej dobro shraniti, ker bi imela stranka drugače gotovo samo pota, sitnosti in stroške, ako bi po nepazljivosti potrdilo izgubila ali pa sama proč vrgla.

Potrdilo je dobro shraniti tudi zaradi kontrole med letom, tako da se bo mogla stranka vedno pravilno izkazati.

VI. Pritožba zoper izrek o kazni.

Zoper izrek o kazni je v vseh primerih dopustna pritožba na generalno direkcijo posrednih davkov v Beogradu.

Pritožbo je kolkovati s kolkom za 6 Din. — Milostna prošnja bi bila brezvspešna, ker se povisek po novih predpisih milostnim potom ne sme znižati.

Kazen je izterljiva šele po pravnomočnosti kazenske razsodbe; rečna (prikrajšana) taksa pa zapade v plačilo takoj in najkasneje tri dni po vročitvi razsodbe.

Pridobninske izjave.

(Konec.)

Kolkovanje.

Slično je postopati pri opredelku 9 in 10.

Obratne prostore je izkazati v 11. opredelku. Najpreje se navede vrsta (n. pr. pisarna, prodajalna, skladišča, itd.), nato število in konečno še najemnino odnosno najemno vrednost v dobi od 1. 7. 1920 do 30. 6. 1921.

Napravna glavica je ona, ki je investirana v podjetju, obratna pa ona, ki se rabi v obratu n. pr. tedensko, mesečno itd.

Največje važnosti je točka 14. Tu se običajno navede tedenski ali mesečni promet. Pri gotovih podjetjih pa določa zakon že v naprej, kake obratne znake naj se tu izkaže. Dotični obrati in podjetja so navedena v seznamu »M«, ki se nahaja na četrti strani tiskovine.

Kdor torej sestavlja pridobninsko izjavo, naj se najpreje prepriča, ali se nahaja njegov obrat med onimi podjetji, ki so v seznamu »M«.

V tem primeru je tu navesti one obratne znake, ki jih zahteva seznam. Drugih znakov ni izkazati.

Ako podjetje ni v seznamu »M«, se pri trgovinah v obče navede tedenski ali mesečni promet.

Radi važnosti omenjamo tu še enkrat, da je navedene obratne znake izkazati le za obratno dobo od 1. 7. 1920 do 30. 6. 1921, odnosno one dobe, ki smo jo navedli zgoraj za nova podjetja, poslujoča manj kot eno leto.

Opredelki 15 je lahko izpolniti. K točki 15 d pojasnimo, da so

pravka prosta le ona podjetja oziroma obrati, ki so navedeni v §§ 3—5 zakona o osebnih davkih. Za urgovce ta opredelki skor ne pride v postev. Zato se ž njim ne bavimo podrobneje. Za eventualne nadaljne pripombe se lahko vložijo posebna potala. Navede se lahko one momente, ki govore za davčno olajšavo. N. pr. da stranka dela zvečina s kreditom, da dela le na udebelo, oziroma eno tretjino na drobno in dve pa na debelo itd. Izjavo je konečno še datirati in podpisati.

Pri sestavi napovedi naj se pazi predvsem na to, da tvori cela izjava medsebojno harmonično. Med posameznimi obratnimi znaki naj vlada pravilno sorazmerje. Tako je n. pr. navedba, da je znašal promet v trgovini s špecerijo mesečno 50.000 €, gotovo na prvi pogled nepravilna, ako se iz izjave razvidi, da ima dotični trgovec 10 pomožnih moči, voz in konja.

Davčna oblast izjave preizkusi. Navedbe v napovedi primerja z davčnimi poizvedbami. Ako se oboje ne krije, pridejo pomisleki. Stranka mora te svoje navedbe v pridobninski izjavi podpreti s pojasnili, dokazili itd.

Izjave je torej že z začetka tako sestaviti, da se morejo zagovarjati. Naknadne poprave niso priporočljive. Stavijo namreč davčnega zavezanca v ceno luč. Dotičnik zgubi tudi kredit pri davčni oblasti.

Nastane še konečno vprašanje, koliko izjav je predložiti davčni oblasti.

Možni so sledeči slučaji:

a) imam le eno obrt z le enim obratovališčem; vložijo se le ena izjava.

b) Imam le eno obrt z dvema ali z več obratovališči. Vsa obratovališča so v enem in istem političnem okraju. Vložiti je le eno skupno izjavo; v tej je pa izkazati obratne razmere vsakega posameznega obratovališča.

c) Imam le eno obrt z dvema ali z več obratovališči. Obratovališča se nahajajo v raznih političnih okrajih. Sestaviti je toliko izjav, kolikor je političnih okrajev.

d) Izvršujem več obrtov, a vse v enem lokalu (obratovališču). N. pr. gostilno s trafikom. Sestavi se skupna napoved. (Vide točko b).

e) Izvršujem več različnih obrtov, a v različnih obratovališčih. Vsa obratovališča so pa v enem in istem političnem okraju.

Predložiti je za vsako obrt posebno izjavo. Ker se nahajajo obratovališča v enem in istem političnem okraju, je napoved za vsa obratovališča enega in istega obrta skupna. Seveda je pa v skupni napovedi navesti obratne znake za vsako obratovališče posebej.

f) Izvršujem razne obrti in podjetja. Obratovališča se nahajajo v raznih političnih okrajih. Kot vodilo naj velja sledeče:

Za vsak politični okraj je vložiti posebno izjavo. V vsakem političnem okraju je sestaviti toliko napovedi, kolikor imamo ondi podjetij oziroma obrtov. Za razna obratovališča ene in iste obrti, v enem in istem političnem okraju, se vložijo skupna izjava.

Prepričani smo, da bode ravno vprašanje, koliko napovedi je vložiti, delalo največ preglavic. S tega stališča je zelo obžalovati, da so odpadli specijalni pozivi za predložitev napovedi.

Popreje se je vsako stranko posebej pozvalo, da naj vložijo pri tej in tej davčni oblasti izjavo za to ali ono podjetje. Danes takih pozivov ni več. Radi tega tudi davčne stranke ne bodo vedele, kje in katere izjave naj se vložijo. Kdor hoče pravilno postopati, bode moral temeljito preštudirati dotične zakone in konečno še ne bo vedel, kako in kaj. Naše mnenje je, da bodo davčne stranke ravno tu največ grešile. Posledica bo kontumaciranje. Ker pa tu ne gre za malomarnost davčnih strank, temveč le za napačno tolmačenje zelo kompliciranih davčnih predpisov, bi svetovali, da se davčnih strank kratkomalo ne kontumacira, ampak se jim da potrebna

navodila, kakor tudi prilika, da naknadno sodelujejo pri davčni priredbi.

Tiskovine za pridobninske izjave se dobe brezplačno pri davčnih oblastih.

IZVOZ IN UVOZ.

Izvoz cigaretnega papirja. Upravni odbor državnih monopolov je na podlagi čl. 6. svoje uredbe, na prošnjo »Zemaljskoga Saveza trgovca« sklenil na svojem 5. sestanku dne 17. jan. 1922 sledeče: 1) Da se vsem posestnikom cigaretnega papirja v knjizicah in tuljicah dovoli izvoz istega v inozemstvo in da na njega ne plačajo zvišane monopolske takse, toda, da se jim tudi ne vrne monopolska taksa, ki so jo plačali pri uvozu tega cigaretnega papirja. 2) Da se imajo carinske oblasti, preko katerih se bo izvoz vršil, brigati za to, da se za izvoz prijavljena količina v resnici tudi izvozi ter se izvozi cigaretni papir, a ne kaj drugega. Ko se prepričajo, da je cigaretni papir, se morajo z istega vzeti banderole te uprave, če so na njem prilepljene. Rok za izvoz tega cigaretnega papirja se določa do 1. marca 1922.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Pravilnik k zakonu o pobijanju draginje in naše trgovstvo. Zveza trgovskih gremijev in zadrug je vložila pri ministertvu trgovine in industrije in pri ministertvu za socialno politiko spomenico, da naj bi se pri izdaji pravilnika za izvrševanje zakona o pobijanju draginje življenjskih potrebščin in brezvestne špekulacije posebno sledeče momente natančno in podrobno pojasnilo: 1. Besedilo prvega člena draginjskega zakona, v katerem so življenjske potrebščine le deloma našete, deloma pa obsežene pod izrazom »in drugi predmeti nujne potrebe«, je treba v pravilniku z vzgledi natančno pojasniti, da bi bilo možno vsem sodiščem v tozadnih sporih enako postopati in, da bi se pojem življenjskih in nujnih potrebščin ne razlagal preveč samolastno. Jasna in natančna določitev obsega teh pojmov je za procesno podlago najbolj mero dajna. — 2. Pravilnik mora tudi določiti natančno mejo med pojmi »kopičenje« in »vskladiščenja blaga pri veletrgovini in tovarniških zalogah, ker smo v dosedanji praksi videli, da se ni jemalo nobenega ozira na tehniko obrata veletrgovine in se je vse pavšalno kvalificiralo za špekulativno kopičenje blaga. Spomenica opozarja na potrebo vskladiščenja blaga, ki ima svoje mrtve sezone, da se obdrži kontinuiteta v dobavah in oskrbi trga. Zato prosi, da se v pravilniku podrobno določi, kdaj nastane pri kopičenju blaga kaznivost v zmislu protidraginjskega zakona in kakšni momenti so zato potrebni. Opozarja na to, da se je v poprejšnjih naredbah preganjalo reelno veletrgovino, kar je povzročilo samo škodo detajlnemu trgovstvu in konzumentom. — 3. Konečno se bavi spomenica še z vprašanjem 25% maksimalnega dopustnega dobička. Opisuje nestalnost valutnih razmer in katastrofo, ki je prišla na naše trgovstvo vsled naglega porastka tujih valut in jim vsled tega grozi izguba celega obratnega kapitala. Vsled tega se iz principijelnih razlogov izreka proti tej določbi, ker trgovstvo vsled konkurence itak mora obratovati z manjšim dobičkom, prosi, da bi se tudi v tem oziru dalo v pravilniku potrebne direktive sodiščem.

Industrija.

Nemške cene za železo. Konferenca nemških železnih podjetij je zvišala počenši s 1. februarjem t. l. prodajno ceno za železo v palicah za 500 mark pri toni in v slični izmeri za druge vrste železa. To zvišanje je posledica zvišanja cen za premog in drugih lastnih stroškov.

Denarstvo.

Uradni kurz za jugoslovansko krono v Švici. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani opozarja vse zainteresirane urarske stroke, da je švicarski zvezni svet v seji dne 29. decembra

1921, v svrhu izredne pomoči za švicarsko urarsko industrijo in za olajšanje izvoza v našo državo določil uradni kurz za jugoslovansko krono 2:50 in za dinar 9.65 za obračun valute za izvoz urarskih izdelkov. Ta sklep je stopil v veljavo takoj in velja počenši od 16. decembra 1921, in je bil priobčen v št. 56 »Eidgenössische Gesetzsammlung« z dne 31. decembra 1921.

Poštni čekovni zavod v Ljubljani izkazuje sledeče poslovne uspehe za mesec december 1921: število vlogov 158.262 v decembru 1920: 129.781 s prometom v iznosu K 736.782.043:48 (K 353.202.580 04) število izplačil 51.340 (53.642) s prometom v iznosu K 725.128.755:28 K 343.559.643:26). Imovina na računih je znašala dne 31. decembra 1921: K 200.442.315:70 K 80.816.410 66).

Davki.

Davek na poslovni promet. Kakor se nam uradno javlja, je g. minister za finance brzojavno odredil, naj davčna oblastva opuste vsako nadaljno izvajanje uredbe o davku na poslovni promet, dokler ne dobe navodil na podlagi zakona o tem davku, ki se bistveno razlikuje od sedanje uredbe. Davčna oblastva in uradi bodo torej v bodoče omejili svoje poslovanje v zadevi davka na poslovni promet le na sprejemanje prostovoljnih plačil tega davka za zadnje tromesečje l. 1921.

Promet.

Prometne omejitve. V območju direkcije Zagreb je radi snežnih zametov celokupni potniški in robni promet na progah Srbske Moravice—Bakar, Ogulin—Gospič in Brnjev—Pelmonšter—Batina Skela, še nadalje ukinjen. Sprejemanje vsakovrstne sporovozne robe za postaje direkcije Zagreb in preko njenih prog je do vključno 15. II. ukinjeno. Sprejemati in odpošiljati se sme režijski promet in vojaške transporte. — Na progah inšpektorata Ljubljana je izvzemši pošiljke za industrijski tir Scagnetti Ljubljana drž. kol. promet neomejeno prost. — Sprejemanje in odpošiljanje brzovozne in sporovozne robe za postaje vicinalnih železnice subotičke direkcije, kakor tudi za postaje na glavnih progah Vršac—Bela Crkva, Oroslo—Zombolja ter tranzit preko vseh teh prog se do nadaljnjega ukine. Brzopokvarljive pošiljke in živo blago se stavi odpošiljateljem na razpolago.

Deklariranje vrednosti poštnih paketov. Iz mnogobrojnih vprašanj je razvidno, da vlada med trgovskimi krogi še precejšnja neinformiranost glede dopustne meje za deklaracijo vrednosti za poštno pakete. Radi tega obveščamo vse zainteresirane, da je po Službenem listu poštnega ravnateljstva v Ljubljani z dne 10. julija 1921, št. 31 največja teža poštnih paketov v tuzemskem prometu določena z 20 kg, vrednost pa je neomejena. Za pakete, katerih vrednost presega 1000 dinarjev, se plačuje vrednostna pristojbina kakor za denarne pošiljke, to je za vsakih 1000 dinarjev ali del tega zneska še po 1 dinar. Na to določbo opozarjamo vse zainteresirane, posebno manufakturne stroke, ker vrednost njihovih pošiljatev v poštnih paketih redno presega svoto 1000 dinarjev.

Ljubljanski veliki semenj, 2. do 11. septembra 1922. Sejmski urad je pričel ta teden z razpošiljanjem sejmskih redov in prijavnic. Kakor povzame memo iz sejmskega reda je rok za prijave za razstavljalce določen do 15. aprila t. l. Sejmski red se v splošnem od onega v preteklem letu ni veliko spremenil. Cene prstorom so primerne in kljub znatno večji draginji od lanskoletnih le neznatno višje.

Oni, ki se hočejo letošnjega sejma udeležiti kot razstavljalci, naj kar možno kmalu svoje sodelovanje s prijavnico uradu sporoče, in naj ne čakajo do zadnjega trenutka. Kakor zveemo od sejmskega urada je zanimanje tako veliko, da je že na podlagi sedanjih dopisov jasno videti, da sedanje sejmische ne bo za letošnjo prireditev več zadoštevajo in ga je neobhodno potrebno razširiti. Ako se sejmische ne poveča, ni mogoče, da sejmski urad zadosti željam razstavljalcev, posledica tega pa bo, da je tudi popolnoma nemogoče vzdržati

priveditev na onem višku, kakor se vsestransko želi. Vsa javnost je pretečeno leto enodušne pozdravljala to našo res velikopotezno prireditev, od katere je imela Ljubljana velikanske, tako moralne kakor tudi materijalne koristi.

Ljubljanski veliki sejem je preteklo leto napravil na vse obiskovalce najbolj utis. Ta utis pa ni povzročila samo dobro organizirana prireditev, izvanredni okus in discipliniranost razstavljalcev, ampak v jako veliki meri tudi srečno izbrani prostor, katerega pridobiti se je prirediteljem velesojma posrečilo po naklonjenosti mestne občine Ljubljanske. Vsak drugi prostor, ki bi se zamogel pridobiti edino na periferiji mesta, bi se radi oddajnosti, radi pomanjkanja prometnih sredstev itd. na obiskovalce neugodno upihal. Tudi v drugih inozemskih mestih so sejnišča na nesčena v pretežni večini v mestu samem. Zato je takorekoč »conditio sine qua non« ne samo, da ostane sejnišče na svojem sedanjem mestu, da skrbe prireditelji za primerno razširjenje tega, ampak da merodajni krogi tudi po najboljši možnosti podpirajo stremjenja, ki služijo edino hasku in prosperu našega narodnega gospodarstva in našega mesta,

Dobava, prodaja.

Dobava stavbnega materiala. Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši dne 1. marca 1922 ob 8. uri zjutraj v pisarni inženirskega odelenja Dravske divizijske oblasti v Ljubljani ponovna ofertalna licitacija glede dobave stavbnega materiala za popravo poslopij smodnišnice v Kamniku. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, pogoji pa v pisarni inženirskega odelenja dravske divizijske oblasti v Ljubljani interesantom na vpogled.

Razno.

Plačevanje takse za švicarski vizum. Švicarski konzulat v Zagrebu opozarja vse interese, da se oosedaj naprej računajo takse za vizum za potovanje v Švico ali preko Švice po dnevnem kurzu švicarskega franka in ne več po uradnem kurzu, ki je bil do sedaj v veljavi.

II. poznanski vzorčni velesojm v Poznanju se bo vršil od dne 19. do dne 27. marca t. l. Za železno industrijo je na sejmu projektiranega prostora 6000 m², za druge stroke poljedelske industrije pa 15.000 m². Poleg poljskih industrijskih podjetij se bodo udeležila sejma tudi inozemska industrijska podjetja. Sodelovanje so dosedaj prijavila podjetja iz Francoske, Belgije, Rumunske, Čehoslovaške, Norveške i. dr. Prvič po prevratu bo zastopana na tem velesojmu tudi industrija iz Rusije in bo imela svoj lasten paviljon.

9/10 milijonov avtomobilov v Zedinjenih državah. Po povprečni cenitvi ameriškega petrolejskega instituta v New Yorku se je v Zedinjenih državah tekom leta 1921 uradno registriralo nad 9/10 milijonov avtomobilov. Izdelovanje avtomobilov se je v Zedinjenih državah tako povečalo, da obstoji nevarnost, da se ne bo moglo v slučaju, če se bo izdelovanje avtomobilov večalo v tej meri, producirati dovolj mazilnih olj in mas. V letu 1911, ko je bilo registriranih 700.000 avtomobilov, je odpadlo na vsak avtomobil 815 sodov nerafiniranega olja. Petrolejski institut ceni celokupno produkcijo surovega olja v letu 1921 na 474.000.000 sodov, pri čemer bi tedaj od-

padlo na vsak avtomobil le 47 sodov. V času od 1911. do konca 1920. leta se je dvignila produkcija surovega olja samo za 101%, med tem ko so se avtomobili v istem času številčno povečali za 1216 odstotkov.

Sadne razstave. Minolo jesen je priredil oddelek za kmetijstvo tukajšnje pokrajinske uprave po svojih organih več sadnih ogledov po Sloveniji z namenom, da se prouči, katere domače sadne vrste so kljub skrajno slabi sadni letini vendarle dovoljno obrodile. Sadni ogledi so se vršili v Smarjeti, v Zabnici, v Pišecah, v Globokem, pri sv. Petru v Medvedjem selu, v Ptujju, v Mariboru in v Guštanju. Vobče so bile razmere za prirejanje takih ogledov precej neugodne. Ponekodi je bila preslaba sadna letina in zaradi tega malo zanimanja, sadje je zorelo mesec dni prej nego običajno in so se vršili ogledi deloma prepozno. — Splošno slabo razpoloženje kmetijskega prebivalstva zaradi nenavadne suše je tudi slabo vplivalo na udeležbo pri takih prireditvah. Kljub raznim oviram se je vendar dognalo, da so nekatere zna-ke in že vpeljane sadne vrste kljub neugodni pomladi in katastrofalni suši vsaj deloma obrodile (kanadska, mašancgar, bobovec, šampanjska reneta i. dr.). Proučilo se je tudi nekaj domačih vrst, ki so vredne, da se razmnožujejo in širijo po dotičnih sadnih pokrajinah (trdika, vidvanjka i. dr.). Da se bo dosegel v tem še boljši uspeh, se bodo v prihodnje prirejale po večjih središčih posameznih sadjarskih pokrajin male lokalne sadne razstave, na katerih se bodo točno določili sadni izbori za dotične pokrajine. Prirediti bo treba tudi specialne razstave za češnje, moštnice, orehe in breskve.

Tržna poročila.

Kovine.

Dunaj, Povpraševanje je precej živahno. Plača se za baker katodni in Wisebar 2650 do 3200 kron, rafiniran 2700 do 2900, za svinec 850, sirovi cink 1600 do 1700, aluminij 4000, antimon 1200 do 1400.

London Cene padajo; baker Standard je padel v enem tednu od 65 na 61 1/2 funtov šterlingov za prometno robo. Kositar stane 154'20, svinec 21 1/2, cink 24 1/2.

Stare kovine.

Dunaj, baker stari 2000 do 2300 K, medni odpadki 1700, lita med 1200 do 1500, rudeča med 2100 do do 2500, odpadki nikla 1600 K.

Kože.

Dunaj, goveja koža po kg 1150 do 1250 K, kozja koža po komadu 4000 do 4200, ovčja 2500 do 2700.

Vosek.

Dunaj Povpraševanje živahno. Vosek, beli 43 do 44'50, želatinski vosek 34'50 do 36, čisti 44'50 do 46, Cerezin rumeni 23 do 24'50, beli 26 do 27'50, ozokerit-cerezin 31'50 do 33, čebelni vosek 14 do 15, parafin rumen v ploščah 50 do 52, 440 do 480 K, beli 540 do 550 K.

Borza.

Zagreb, 13. februarja. Zaključek. Devize: Curih 59'50, 59'75, Pariz 26' —, 26'15, London —, 1359' —, Berlin 154' —, 156' —, Dunaj 4'80, 4'90, Praga 580' —, 585'75, Italija 14'85, 14'90, Newyork —, 306' — Valute: dolar —, 302' —, napoleonondor 1130' —, marka —, 156' —

Razširjajte Trgovski list!

Pridatke za Nat. Reg. blagajne

kontrolne trakove, šekovne zvitke, barvo itd dobavlja ANTON RAVHEKAR, Ljubljana, Pred Lkofijo 20. Glavna zal. prdatkov NRK.

Mlad inženir, kemik, Jugoslovan

išče mesto v večji kemični tovarni. Poudbe in pogoje je adresirati na: Ing. U. F., Hotel »Union«, Ljubljana.

KAMENIT

AZBEST-CEMENT-ŠKRILJ
dobavi
Kamenit tovarna
Laško.

Gospodarska zadruga čevlarjev v Ljubljani,

r. z. z. o. z.

Spodnja Šiška, Celovška c. 82

naznanja p. n. trgovcem s čevlji kakor tudi konzumnim društvom in slavnemu občinstvu, da izdeluje v lastni delavnici vsakevrstne čevlje, kakor:

za rudarje, gozdarske delavce, železničarje itd.

kakor tudi najfinejše

luksuzne čevlje

za gospe in dame in vseh vrst

otroške čevlje

ter iste razpošilja po celi Jugoslaviji na drobno in debelo. Sprejema naročila po meri. Vsa naročila se izvršujejo točno in po zmernih cenah.

Veletrgovina
A. Šarabon
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznovrstno žganje
moko
in deželne pridelke
raznovrstno rudninsko
vodo,
Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave
z električnim obratom.
Ceniki na razpolago.

Vse vrste umetnih gnojil

ima vedno v zalogi po najnižji ceni

Anton Tonejc in drug, Maribor.

Uvoz in prodaja raznovrstnega inozemskega manufakturnega blaga.

A. & E. SKABERNE

Posebni oddelek za pletenine, trikotažo in perilo.

Brzojavni Hedžet

Telef. št. 75.

Manufakturna trgovina na veliko

Hedžet & Koritnik — Ljubljana

Francišškanska ulica 4